

Nr 238.

Godkänd av första kammaren den 22 maj 1942.

Godkänd av andra kammaren den 22 maj 1942.

Riksdagens skrivelse till Konungen i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag för budgetåret 1942/43 till Häradsrätterna: Avlöningar jämte i ämnet väckta motioner.

(Statsutskottets utlåtande nr 102.)

Till Konungen.

I propositionen nr 1 har Kungl. Maj:t under andra huvudtiteln (punkten 19 av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över justitiedepartementsärenden för den 3 januari 1942) föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1942/43 beräkna till Häradsrätterna: Avlöningar ett förslagsanslag av 1,935,000 kronor.

Sedermåra har Kungl. Maj:t i propositionen nr 94, under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över justitiedepartementsärenden för den 20 februari 1942, föreslagit riksdagen att

dels besluta, att Gotlands södra domsaga skall från och med den 1 januari 1943 förenas med Gotlands norra domsaga till en domsaga, som efter indelningsändringen skall benämnas Gotlands domsaga;

dels fastställa avlöningsförmånerna i *Gotlands domsaga* sålunda:

lön	kronor 4,500
tjänstgöringspenningar	» 800 kronor 5,300;

dels besluta, att Södersysslets domsaga skall från och med den 1 januari 1943 förenas med Nordmarks domsaga till en domsaga, som efter indelningsändringen skall benämnas Västersysslets domsaga;

dels fastställa avlöningsförmånerna i *Västersysslets domsaga* sålunda:

lön	kronor 4,500
tjänstgöringspenningar	» 2,100 kronor 6,600;

dels medgiva, att beträffande förste och andre notaries avlöningsförhållanden må vidtagas sådana ändringar, att arvodet till förste notarie skall från och med den 1 juli 1942 årligen utgöra i Härjedalens domsaga och i domsaga i Västerbottens eller Norrbottens län 3,000 kronor samt i övriga dom-

sagor 2,700 kronor ävensom arvodet till andre notarie utgöra i förenämnda domsagor i Norrland 2,200 kronor samt i övriga domsagor 2,000 kronor;

dels fastställa av departementschefen förordad avlöningsstat för häradsrätterna, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1942/43;

dels ock till Häradsrätterna: Avlöningar för budgetåret 1942/43 anvisa ett förslagsanslag av 2,004,000 kronor.

I samband med Kungl. Maj:ts förevarande förslag har riksdagen till behandling förehaft två motioner, I: 202 och II: 269, i vilka motioner yrkats, att Kungl. Maj:ts förslag till indelningsändring av Södersysslets och Nordmarks domsagor icke måtte vinna riksdagens bifall.

Sammanslagning av norra och södra domsagorna på Gotland till en domsaga på sätt Kungl. Maj:t föreslagit medför icke ändring i nuvarande tingslagsindelning. Tingsställen och tingsordningar äro avsedda att bibehållas och detta är även förhållandet med kansliort (Visby), som redan nu är gemensam för de båda domsagorna. Då de nuvarande kansli lokaler äro förhyrda, kan sammanslagningen icke heller medföra nämnvärda svårigheter. Med hänsyn till att gynnsamma omständigheter sålunda föreligga för ett dylikt sammanförande och till de fördelar ur judiciell och ekonomisk synpunkt, som därmed äro förenade, bifaller riksdagen Kungl. Maj:ts förslag i denna del.

Den föreslagna domsagoregleringen i västra Värmland innebär, att Näs och Gillbergs tingslag, vilka bilda Södersysslets domsaga, skulle sammanslås till ett tingslag med bibehållande av nuvarande tingsställen, Säffle och Häljebol, och med tingsksammanträden å dessa platser alternerande. Därefter skulle Södersysslets och Nordmarks domsagor sammanslås och i den nya domsagan bilda var sitt tingslag med bibehållande för Nordmarks domsagas del av nuvarande tingsställe och tingsordning. Då kansliorten för den nya domsagan föreslås bli Säffle, som är kansliort för Södersysslets domsaga, innebär detta att Nordmarks härad, som nu har domarkansli i Årjäng, icke skulle komma att inrymma något domarkansli.

I motionerna I: 202 och II: 269 har yrkats avslag på Kungl. Maj:ts förslag i nu ifrågakommande del. Därvid har bland annat hänvisats till den väsentliga olägenhet, som skulle uppkomma för invånarna i Nordmarks härad genom domarkansliets förflyttning till Säffle, dit landsvägsförbindelsen är från Årjäng omkring sju och en halv mil och från Nordmarks domsagas norra gräns omkring fjorton mil. Likaså har framhållits, att befolkningen i Nordmarks domsaga vid upprepade tillfällen givit till känna en fast rotad önskan, att domsagan måtte bibehållas i oförändrat skick. Därjämte har i motionen I: 202 åberopats, dels att länsstyrelsen i Värmlands län jämte tingslagsborna i de berörda domsagorna i yttranden, vilka bifogats Svea hovrätts utlåtande den 24 oktober 1939, motsatt sig den då ifrågasatta omregleringen av domsagorna, dels ock att Svea hovrätt i nämnda utlåtande funnit övervägande skäl tala för att omregleringen finge anstå tills erfarenhet vunnits om rättgångsreformens inverkan på arbetsbelastningen. I nämnda utlåtande har hovrätten framhållit, att nyligen för jämförelsevis betydande kostnad ett fullt tidsenligt tingshus, inrymmande jämväl ändamålsenliga kansli lokaler och

bostäder för den rättsbildade personalen, uppförts i Årjäng, den centralt belägna huvudorten i Nordmarks domsaga. Den omständigheten att Kungl. Maj:t prövat hinder ej möta mot uppförande av nytt tingshus för domsagan och jämväl lämnat statsbidrag för ändamålet, oaktat vakans å härads hövdingämbetet i Södersysslets domsaga varit nära förestående, torde enligt hovrättens mening hava av de tingshusbyggnadsskyldige så uppfattats, att de vid ärendets behandling kunde utgå ifrån att Årjäng skulle förbliva domsagans kansliort. Hovrätten har även framhållit, att för anordnande av tidsenliga kanslilokaler för den nya domsagan betydande kostnad måste nedläggas på tingshuset i Säffle och att de tingshusbyggnadsskyldige i Nordmarks domsaga bleve nödsakade att deltaga i dessa kostnader.

Riksdagen anser för sin del, att stor vikt måste fästas vid de av motionärerna framdragna synpunkterna. Framhållas må även, att då Svea hovrätt i sitt utlåtande den 22 januari 1942 tillstyrkt domsagoreglering, hovrätten givit sitt utlåtande den formen, att hovrätten ansett *hinder* ur rättsvårdens synpunkt *ej möta* mot regleringens genomförande, ävensom att hovrätten vid detta tillfälle vid sitt tillstyrkande knutit den reservationen, att det ej torde ankomma på hovrätten att bedöma, huruvida det motstånd från befolkningen i Nordmarks härad, vars främsta orsak berörts i hovrättens ovannämnda utlåtande den 24 oktober 1939, bör få föranleda, att frågan om domsagoregleringen för närvarande får förfalla. Härutöver vill riksdagen betona, att då erfarenheter saknas om verkningarna av den förestående rättegångsreformen, detta bör inbjuda till en försiktig bedömning av de skäl, som ur organisatorisk synpunkt anförts för domsagoregleringen. Med beaktande härav har riksdagen icke kunnat finna tillräcklig anledning föreligga för att denna reglering nu skall äga rum.

Den föreslagna arvodesregleringen för domsagonotarierna har motiverats med ökningen i levnadskostnaderna och avser höjningar motsvarande i runda tal vad som nu utgår i kristillägg till egentliga löntagare. Riksdagen har icke funnit anledning till erinran mot de föreslagna beloppen.

Vissa poster i den av departementschefen förordade avlöningsstaten ha omräknats med anledning av att riksdagen avslagit Kungl. Maj:ts förslag om domsagoreglering i västra Värmland. Sälunda har den under anslagsposten till avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat uppförda delposten till lön, tjänstgöringspenningar och förvaltningsbidrag höjts med $\left(\frac{4,500 + 1,700 + 400}{2}\right)$ 3,300 kronor till 708,800 kronor och anslagspostens slutsumma till 758,800 kronor. Då den av Kungl. Maj:t under anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal beräknade besparingen genom indragning av en förste och en andre notarie i Nordmarks och Södersysslets domsagor kan anses uppvägd av den beräknade merutgiften till en nyanställd sekreterare i den ombildade domsagan, har nämnda post upptagits till samma belopp som enligt Kungl. Maj:ts förslag. Under anslagsposten till särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän har delposten till partiell löneförbättring åt härads hövdingarna höjts

med 1,300 kronor till 139,400 kronor och delposten till ersättning för förlorad lösen i följd av in-teckningsförnyelsernas avskaffande höjts med 800 kronor till 193,100 kronor samt anslagspostens slutsumma alltså till 332,500 kronor. Summa utgifter å av-löningsstaten har i enlighet härmed upptagits till 2,199,200 kronor och nettoutgiften till 2,009,400 kronor, med vilket belopp även anslaget anvisats.

Under åberopande av det anförda får riksdagen anmäla, att riksdagen

dels med bifall till Kungl. Maj:ts förslag ej mindre beslutat, att Gotlands södra domsaga skall från och med den 1 januari 1943 förenas med Gotlands norra domsaga till en domsaga, som efter indelningsändringen skall benämnas Gotlands domsaga, än även fastställt av-löningsförmånerna i *Gotlands domsaga sålunda*:

lön	kronor 4,500	
tjänstgöringspenningar	» 800	kronor 5,300;

dels med bifall till motionerna I: 202 och II: 269 och med avslag å Kungl. Maj:ts proposition i vad densamma avser domsagoreglering i västra Värmland beslutat, att berörda reglering icke skall äga rum;

dels med bifall till Kungl. Maj:ts förslag medgivit, att beträffande förste och andre notaries av-löningsförhållanden må vidtagas sådana ändringar, att arvodet till förste notarie skall från och med den 1 juli 1942 årligen utgöra i Härjedalens domsaga och i domsaga i Västerbottens eller Norrbottens län 3,000 kronor samt i övriga domsagor 2,700 kronor ävensom arvodet till andre notarie utgöra i förenämnda domsagor i Norrland 2,200 kronor samt i övriga domsagor 2,000 kronor;

dels ock i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt motionerna I: 202 och II: 269 ej mindre fastställt följande av-löningsstat för häradsrätterna, att till-lämpas tills vidare från och med budgetåret 1942/43:

Av-löningsstat.

Utgifter:

1. Av-lönningar till tjänstemän å ordinarie stat:
  - a) Lön, tjänstgöringspenningar och för-valtningsbidrag ..... kronor 708,800
  - b) Ersättning till vissa vikarier för hä-radshövdingar, *förslagsvis* ..... » 50,000 kronor 758,800
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t ..... » 2,800
3. Av-lönningar till icke-ordinarie personal:
  - a) Grundavlönningar m. m. .... kronor 994,100
  - b) Ålderstillägg m. m., *förslagsvis* ..... » 60,000 » 1,054,100
4. Särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän:
  - a) Partiell löneförbättring åt häradshöv- dingarna, *förslagsvis* ..... kronor 139,400

b) Ersättning för förlorad lösen i följd av inteckningsförnyelsernas avskaffande	»	193,100	kronor	332,500
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	.....		»	51,000
				Summa kronor 2,199,200.

Särskilda uppbördsmedel:

1. Bidrag till avlönande av viss icke-ordinarie personal	.....	kronor	184,800	
2. Andel i lösenmedel, <i>förslagsvis</i>	.....	»	5,000	kronor 189,800
				Nettoutgift kronor 2,009,400;

än även till *Häradsrätterna*: Avlöningar för budgetåret 1942/43 å driftbudgeten under andra huvudtiteln anvisat ett förslagsanslag av 2,009,400 kronor.

Stockholm den 22 maj 1942.

Med undersåtlig vördnad.

Nr 239.

Godkänd av första kammaren den 22 maj 1942.

Godkänd av andra kammaren den 22 maj 1942.

*Riksdagens skrivelse till Konungen i anledning av Kungl.
Maj:ts proposition angående överståthållarämbetets
organisation m. m.*

(Statsutskottets utlåtande nr 103.)

Till Konungen.

I propositionen nr 1 har Kungl. Maj:t under femte huvudtiteln (punkterna 169—171 av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för den 3 januari 1942) föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1942/43 beräkna *dels* till Överståthållarämbetet: Avlöningar ett förslagsanslag av 270,000 kronor, *dels* till Överståthållarämbetet: Omkostnader ett förslagsanslag av 40,000 kronor, *dels ock* till Överståthållarämbetet: Ersättning till Stockholms stad för vissa kostnader för avlöning åt exekutionsbetjäningen m. m. ett anslag av 24,000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i propositionen nr 115, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för den 27 februari 1942, föreslagit riksdagen att

dels godkänna av departementschefen förordad personalförteckning för överståthållarämbetet, att tillämpas från och med den 1 januari 1943;